

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Практика останніх десятиліть переконливо доводить, що в мінливому світі стратегічні переваги будуть у тих держав, які зможуть ефективно накопичувати і продуктивно використовувати людські ресурси з їх інтелектом, здібностями, талантом, бажанням самовдосконалюватись. Передусім це стосується молоді, яка посідає вирішальне місце в побудові успішного майбутнього нашої країни.

Дослідження формування і розвитку інноваційних здібностей та можливостей працівників, їх включення до праці інтелектуального змісту ґрунтовно висвітлено у працях багатьох вчених: О. А. Грішнкової, Вовканича С. Й., Семикіної М. В., Горшеніна В. П., Власенко Ю. А. та ін.

Метою представленого дослідження є визначення ключових тенденцій розвитку інноваційного потенціалу молоді України та розробка рекомендацій, спрямованих на включення молодіжного сектору до сфери науки та інноваційного підприємництва.

На жаль, наша держава поки що слабо враховує можливості інноваційного потенціалу молоді. Крім того, реалізація інноваційного потенціалу ускладнюється негативними тенденціями ринку праці, для оцінки яких можна провести наступні паралелі. Згідно з дослідженнями Державної служби статистики, рівень молодіжного безробіття загалом демонструє негативну динаміку. Зокрема, рівень безробіття серед молоді у віці 25-29 років у 2015 р. становив 11,2%. Серед осіб у віці 15-24 роки цей показник становив 22,4% та був більш як удвічі вищий, ніж аналогічний показник серед всіх вікових груп [1]. Високий рівень безробіття обумовлений тим, що значна частина молодих людей не має необхідних професійних навичок та досвіду роботи. Варто зазначити і те, що сучасний ринок праці потребує фахівців зі специфічними компетенціями, яких не готує більшість університетів. Ті фахівці, які виходять із ВНЗ з наміром включитися в інноваційні сфери, при відсутності досвіду роботи стикаються з тим, що їх знань недостатньо, а затребувані інші якості, яким їх не навчали. Особи, які хочуть проводити наукові дослідження і впроваджувати свої розробки, часто незатребувані і змушені знаходити роботу в інших сферах. А причина такої незатребуваності – відсутність зв'язку з практикою – як економічною, так і виробничою». Як наслідок зайнятість молоді в науковій і технічній діяльності є незначною, всього 3,1%, з них лише 0,9% приходить на наукові дослідження та розробки [2, с. 358]. Тому, акцентуємо вашу увагу на проблемі залучення молоді в науку, що загострюється у всіх інститутах, оскільки паралельно йде процес старіння

наукових кадрів. Частка дослідників у віці до 29 років залишається мізерною, а сильний відтік молоді з науки загрожує розривом спадкоємності поколінь, тому що основу наукових кадрів інститутів складають співробітники, які пропрацювали в них понад 10 років. Якщо їх знання, вміння і досвід роботи не будуть вчасно передані новому поколінню – молодим вченим, то вони в значній мірі втраяться, і на їх заповнення підуть десятиліття.

Крім того, останнім часом в Україні з'явилася тенденція зниження інтересу до аспірантури і докторантури з боку випускників ВНЗ, що пов'язано: з проявами демографічного спаду, які будуть набирати оберти; посиленням конкуренції між ВНЗ (у тому числі за аспірантів і докторантів); зниженням ступеня престижності та значимості наукових ступенів; високим ступенем прояву корупційних механізмів у процесі захисту дисертацій; низьким рівнем інтеграції науки та бізнесу.

Викликає занепокоєння те, що на фоні усіх європейських країн у розрахунку на тисячу осіб населення у нас найменша кількість науковців. Пов'язуємо це, насамперед з недбалим ставленням та відсутністю державної політики щодо розвитку науки в Україні.

До того ж, залишається гострим питання раціонального використання засобів державного бюджету і забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні вимог освітнього стандарту. Можна говорити про незадовільний стан фінансування освіти в Україні, особливо вищої. Хоча динаміка показників видатків на освіту в Україні свідчить про зростання фінансування з 79826,0 млн. грн. у 2010 р. до 105538,7 млн. грн. у 2013 р., тобто у 1,32 рази. Проте, держава виділяє на освіту лише трохи більше 7% ВВП, замість 10 %, що передбачено ст. 61 Закону України «Про освіту» [1]. Світові тенденції свідчать про збільшення розміру вкладень в розвиток освіти і науки, але в Україні даний показник зменшується.

Вважаємо, що інтелектуальна творчість молодих науковців формує якісну основу інноваційного потенціалу та реалізується у фундаментальних відкриттях, винаходах, розробках, патентах, нових видах техніки і технологій. Слід зазначити, що творча активність учених нашої країни характеризується зниженням, так як у 2014 р. патентна активність науковців порівняно з 2013 р. зменшилась на 13% [3, с. 126; 4, с. 124].

Ще одним важливим показником розвитку інноваційного потенціалу молоді є безперервне навчання впродовж всього життя. У 2014 р. цей показник в середньому по 28 країнах ЄС становив 10,6%, у країнах Північної Європи – понад 20%, у Швейцарії і Данії – понад 31%. В Україні цей же показник становить лише 1% [5]. Загальновідомо, що на рубежі ХХІ ст. хоча знання і стають дедалі доступнішими, здатність приймати правильні рішення, діяти на основі отриманих знань виявляється доволі проблематичним. Звідси виникає потреба постійного навчання.

Отже, враховуючи все вищесказане, вважаємо за доцільне розробити комплекс заходів, спрямованих на:

- мотивацію молоді до інноваційної діяльності, винахідництва і технічної творчості;
- створення умов для розкриття творчого і наукового потенціалу, самореалізації молоді;
- забезпечення адресного підходу при роботі з ініціативною молоддю;
- забезпечення комплексної підтримки талановитої молоді зацікавленими організаціями, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- супровід талановитих молодих людей протягом всього процесу навчання до початку повноцінної трудової діяльності;
- модернізацію діючої мережі установ по роботі з молоддю, а також індивідуального надання сучасних якісних державних послуг обдарованим молодим людям.

Підводячи підсумок, варто зазначити, що активізація РППМ є одним з найголовніших факторів забезпечення виживання вітчизняних підприємств та держави в умовах жорсткої конкуренції. Цей розвиток гальмує вплив негативних зовнішніх чинників, гостра нестача залучених коштів, відсутність чіткого плану здійснення молодіжної політики, невизначеність державних пріоритетів розвитку. Виходом із даної ситуації є створення державою таких умов, які сприятимуть здійсненню низки значних економічних перетворень, що забезпечать РППМ та активне включення молоді в процес створення нових знань, нової інформації, і як результат – впровадження цих знань, технологій та ноу-хау в життя.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Статистичний щорічник України за 2014 рік : щорічник / ред. І. М. Жук. – К. : Консультант, 2015. – 585 с.
3. Наукова і інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2013. – 287 с.
4. Наукова і інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2014. – 314 с.
5. Офіційний сайт Європейської комісії (Євростат) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/>.

Плинокос Д.Д., к.е.н., доц., Ліпак А.А., лаборант
Запорізький національний технічний університет
м. Запоріжжя, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ КРЕАТИВНОЇ ІНДУСТРІЇ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що глобальна креативна індустрія, яка тільки формується, може стати одним із основних напрямків